

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institvto S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XLIII. Sententia pro Ignatio fertur, eius calumniatores puniuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

intepretem quique linguæ tuæ edenda credidit, quæ tute pro tuis venditasti: nunc volo te ipse audias, at qualis tunc eras, sincerum, & castum, nulla tuarum rationum cupiditate actum, sed de explorata mei notitia, & beneuola de me animi tui sententia locutum, sub quæ illi Epistolam perlegit, ab eo ad amicum datam priusquam Ignatio hi venti resflarent, ipsèque illum odisse inciperet. Scribebat autem de virtute & innocentia viri sancti, cuius vbicumque cum illo fuisset, spectator, & testis fuerat, & his laudibus eam efferebat, quibus non potuisset Ignatius ampliores suggerere, si eas in rem suam dictasset literas. Impalluit scilicet periurus nebulo, videns se manifestò teneri secumque apertè pugnare, & qui confidentia petulanti tan-
topere antea perstrepat obmutuit, anceps verum fateri, an eiurare Epistolam; effugij aliquid comminisci, aut nouam deberet calumniam struere, in pauca igitur, & inuita verba responsionem adedò confudit, vt nihil aut pro se, aut contra Ignatium coherentè dixisse visus sit. Sic primus ille congressus solutus est, verum nec vna neque potissima Ignatij defensio hæc fuit. Accersuerat inde diuina bonitas patrocinia innocentis, vnde Romam calumniæ venerant, Venetiis, Compluto, Parisiis; & miraculo par adfuisse tunc Romæ tres illos Iudices à quibus Ignatius pronuntiatu fuerat, innocens iis tribus in vrbibus, in quibus perfidus accusator damnatum fuisse iurauerat. Nam Venetiis Gaspard de Doctis pro Nuntio Auditor; Compluto Vicarius Ioannes Figueroa venerant: Parisiis Orius sancti Officij Quæstor, suis quisque Romam priuatis rationibus aduectus, quas ad Ignatij gloriam conferens clementissimus Deus, testes illi virtutis vnà tres protulit qui fuerant illius iudices vt apud orbis vniuersi primarium tribunal, innocentiam illius fide publica indubitatæque contestatam posteritati transmitterent. Quo facto pariter videbatur postremus fabulæ claudi actus, in qua tristi & lata diu egregiè partes suas calumnia, & æquitas egerant. Restabat ad vltimum vt ab omni nauo vindicaretur etiam Sociorum fama, etsi enim purgata in laudato absolutoque Ignatio videri poterat, cuius solum causa & communione scædata fuerat, verum ad Ignatij bonum nomen intererat plurimum, vt Sociorum quoque probitas, & virtus testimoniis illustribus constaret. Quod item Deo prolixè fauente contigit. Vt enim percerebuit de confictis in illos criminibus, adfuere confestim Ferraria, Patauio, Bononia, à Vicariis, & Episcopis literæ, cum amplissima innocentia illorum testificatione, & luculento virtutis præconio: præter quæ Hercules Ferrariæ Dux suo Romæ Oratori mandauit, vbicumque res ferret, pro Iaio, & Rodericio autoritatem interponeret suam, eorumque virtutem sua etiam fide tueretur.

Iam ergo sedatis tot fluctibus, solæ videbantur Ignatio gratiæ superesse quas Deo ageret, & pacis tranquillum quo tandem frueretur, nam & obtinebat adiudicatam sibi causam, & damnatus calumniæ Michaël Nauartus, in exilium eiectus, & inuentores illius tres dicta sibi ab Ignatio die

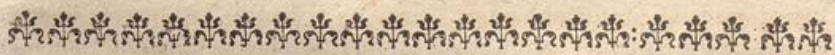
XLIII.

Sententia pro Ignatio fertur, eius calumniatores puniuntur.

vt

ut quæ de ipso, & sociis vulgarant, coram iudicibus confirmarent, calum-
 niarum probationibus desperatis, intercessores adhibebant potentissimos,
 ut sat habere Ignatius vellet, si Scribæ Forensis instrumento profiteren-
 tur se nihil habere quod ipsi obiicerent, nec se unquam de illo, rebusque
 illius, aliter egisse quam de viro integritatis inculpatæ. At is probè gnarus
 succissis solo tenus virgultis, pullulaturi spem surculi radice foueri, & mala
 gramina, diu licet emortua, præter opinionem caput attollere, ipsas causæ
 fibras, & fila vltima omnino reuellenda duxit, eamque suprema senten-
 tia claudendam, ut cum delationis iuridicæ falsitas, cognitione item iuri-
 dica fuisset, & claris innocentie argumentis depulsa, postremo demum iu-
 dicio, de vtraque ab Iudicè pronuntiaretur; fore alioqui aduersariis in
 promptu pro sua versutia fingere, comperendinatum, truncatum, sopitum
 negotium, magnis intercessionibus per Ignatium admotis & præoccupatæ
 damnationis famam contra Ignatium magna parte Europæ diditam, nullis
 sat tabulis rescindendam, nisi essent de absoluto Ignatio, autoritate
 publica confectæ, summisque fidei certæ præsidis munitæ. Accedebat
 quod vna eademque sententia purgandas videbat omnes profus accusatio-
 nes, quibus eatenus in Hispania, Gallia, Italia fuerat appetitus, ex quo ca-
 lumniis occludebatur os, dentesque concidebant, ut si vel maxime fure-
 rent, mordere tamen in posterum non possent. Nam si vnus ipse, sinistra fa-
 ma laborasset, si pro sycophanta, venefico, sceleroso iactatus; ferendum
 id non modo patienter verum etiam ob meriti scenus alacriter. At enim ho-
 minem collectis operæ sociis, Christi fidem, ac mores suadere populis pa-
 rancem, suspicionem hæreseos passum; delationibus vulgatis, etsi non vul-
 gata condemnatione, videri haud factum aliunde, quam quod inhibitus
 fuerit causæ cursus, vetitusque ad finem perducere. Hoc verò Ignatio ex Dei
 gloria maiori sua omnia libranti, plane visum est non ferendum. [Scio
 aiebat scribens ad Petrum Contarenum, hac diligentia me tamen haudqua-
 quam franaturum, maledicas aduersum nos linguas, nec sum adeò incon-
 sultus ut mihi hoc arrogem, ab earum telis immunem viuere, sed committi
 non debuit, ut sanæ & Catholicæ doctrinæ adhæresceret, erroris nomen, &
 macula; vitæque proba, & innocens pro flagitiosa haberetur. Rudes sane au-
 diamus, agrestes, ignari; etiam fallaces, & vagi, & improbi; nihil no-
 stra magnoperè interest; ut autem quam populis tradimus doctrina, notam
 sustineat erroris; & quam viuimus profitemurque vitæ formam, existime-
 tur vitiosa; planè nobis non fuit integrum id pati, cum ad nos proprie neu-
 rum pertineat, sed Christum, & Christi Ecclesiam petat.] Ab hoc quidem
 illum proposito cogendæ ad exitum causæ, auocabant quidam ex sociis, mo-
 desti magis quam cauti, & prudentes; id enim fore necessitatis metas præ-
 tergredi cui oppressionis periculum seruire iusserat; ruinam reuoluere
 in aduersarios, solenni iudicio illos damnare mendacij; indignantis ac vin-
 dicis animi aut culpam, aut specimen subire, obstabat etiam iustæ Igna-
 tij postulationi, Gubernatoris ut videbatur eratque re ipsa quoddam infrigus,
 auersus

auerfus ab iis animus, & in partes propensus aduersariorum, qui cum essent in aula gratiosi persuaserant, promissionis specie, bona verba Ignatio daret quæ negare non poterat; facto negaret quod videri volens promittere, præstare tamen nullo modo veller. Viro igitur sancto bilinguis huius idiomatis ignaro, significat, mentem hanc esse, Cardinalis legati, vt pro confecta lis, absolutaque haberetur, iuberenturque partes de cætero silere. Verum tota longè in oppositum res cessit: reuerso Romam Pontifice & in secessu Tusculano sub autumnum agente, rediit Ignatio sua spes, impetrandi scilicet ab eo, quod tanto ambitu petitum, Gubernator semper negauerat; & sanè tam æquum petebat, vt eius simplici expositione, illud fuerit ex Pontifice impetratum, missus continuo ex eius cubiculariis, qui Gubernatori ediceret placere Pontifici vt quæ in eius tribunali pendebat, Ignatij causæ imponeretur finis, & pro partium merito supremum pronuntiaretur. Interrogantur itaque & tres illi Iudices à quibus Ignatius fuerat Compluti, Parisiis, & Venetiis absolutus, leguntur dicta pro Ignatij sociis testimonia, Exercitorum liber examini subditur, & iudiciis omnium in rectam Ignatij doctrinam, probitatemque vitæ consentientibus pronuntiatum vt sequitur, missaque pronuntiatæ sententiæ apographa quocumque gentium æmuli suas calumnias sparserant,

BENEDICTVS CONVERSINVS.

Electus Britouoriensis, Vicecamerarius
almæ Urbis, eiusque districtus
Generalis Gubernator.

NIVERSIS & singulis, ad quos præsentis nostræ literæ peruenerint, salutem in Domino. Cum Reipublicæ Christianæ multum intersit, vt eos, qui in agro Dominico vitæ exemplo, & Doctrina plurimos adificant in salutem, & item illos qui è conuerso potius superseminare videntur Zizania, publicè notos esse, & nonnulli rumores sparsissent, & delationes ad nos factæ, de dogmatibus; & conuersatione vitæ, & spiritualibus exercitiis, quæ aliis conferunt, Venerabilium virorum Dominorum Ignatij Loio-
Z la,

Z la,

la, & sociorum; videlicet Petri Fabri, Claudij Iaij, Paschafij Broët, Iacobi Lainez, Francisci Xavier, Alphonsi Salmeronis, Simonis Roderici, Ioannis Codurij, & Nicolai de Bobadilla Magistrorum Parisiensium, presbyterorum secularium Pampilonensis, Gebennensis, Seguntinensis, Toletanensis, Viscensis, Ebredunensis, & Palentinensis respectiue Diœcesis: Quae quidem eorum dogmata, & Exercitia à quibusdam dicebantur erronea, superstitiosa, & à Christiana Doctrina nonnihil abhorrentia, Nos pro Officij nostri debito ac speciali etiam mandato Sanctiss. D. N. Papæ, circa hæc diligenter animaduertentes, quæ visa sunt ad pleniorẽ causæ cognitionem opportuna, inquisiuimus, si forte de quibus prædicti culpabantur, vera esse deprehenderemus. Quocirca examinatis primum quibusdam oblocutoribus contra ipsos, consideratis partim publicis testimoniis, partim sententiis de Hispania, Parisiis, Venetiis, Vicentia, Bononia, Ferraria, & Senis, quæ in prædictorum venerabilium virorum Dominorum Ignatij, & sociorum fauorem aduersus eorum criminatores prolata fuerunt: & ad hæc examinatis iudicialiter nonnullis testibus, & moribus, & doctrina, & dignitate omni exceptione maioribus, tandem omnem murmurationem, & oblocutionem, & rumores contra eos sparsos nulla veritate subnixos fuisse comperimus. Quamobrem nostrarum esse partium iudicantes pronunciamus, & declaramus prædictum D. Ignatium & socios ex prædictis delationibus, & susurris, non solum nullam infamia notam, siue de iure, siue de facto incurrisse, verum potius maiorem vitæ, atque doctrinæ sanæ claritatem retulisse: cum certò videremus aduersarios vana, & penitus à veritate aliena obiecisse, & contra, optimos viros, optimum pro illis exhibuisse testimonium. Hanc igitur sententiam, & pronunciationem nostram, ut publicum eis testimonium

testimonium

simoniam sit, contra omnes aduersarios veritatis, & in seruationem omnium, quicumque sinistram ullam de eis suspitionem, pretextu talium delatorum, & criminatum conceperint, faciendam duximus. Monentes insuper, & exhortantes in Domino, & rogantes vniuersos, & singulos fideles, vt dictos venerabiles viros D. Ignatium & socios, habeant, & teneant pro talibus, quos nos esse comperimus, & Catholicis, omni prorsus suspitione cessante. Ita tamen quatenus, in eodem vita, & doctrina tenore, Deo adiuuante (quod speramus) permanferint. Datum Romae in adibus nostris die decima octaua Nouembris, millesimi quingentesimi trigesimi octaua.

NEquae tamen hae Deus causae huius cursum absolui passus est; Sed in graui, & iusto accusatorum supplicio, quos eorundem conuictos scelerum quibus Ignatium infamare, tot conatibus moliti fuerant, consentanea sceleribus inuoluit poena. Delatus ab iis Ignatius fuerat quod haereticos damnatus, & adiudicatus rogo, poenam fuga vitasset; quae fuisset in eius statua executioni mandata; haec vero fors plane eadem vltiore numine Mudarram comprehendit, probata enim, damnataque illius haeresi, flammis addictus est, quas cum effracto carcere fugisset, probrosè sua in statua ad Campi florae cremata persoluit. Sacrilegij eiusdem reus Petrus de Castella perpetuo carcere clausus est. Pseudo-Monachus Lutheranus, sceleratae machinae primarius artifex, ruinam illius in caput suum vergere sentiens ex fuga quam arripuerat Gebennae constitit, ibidem cucullum quem ad liberum in varias vrbes commeatum, Luthero, si posset, foedandas, assumpserat, proiecit. Inde inter ministellos nomen professus est; tum author, vt fama est, fuit, pestilentis libri, quod Summarium Scripturae inscribitur; ad extremum, tradit coauius illi scriptor, facinorosam vitam, ignis supplicio clausisse. Sed dempto illo, omnes, conscientia ducti saniore, accusationes aduersus Ignatium veraci palinodia reuocarunt, & obire in eius gratia mortem voluerunt. Petrus de Castella, errorum diu pertinax, diuque demorsa sui carceris catena, demum resipuit, atque inter manus vnius de Societate animam efflauit. Mudarra de Ignatio vsque adeo cepit alia sentire, vt eam ab illo expectauerit bonitatem qua solent viri sancti malefacta beneficiis rependere. Suis itaque in extremis malis, eius opem nec frustra implorauit. Barrera denique, in vltima vitae periodo palinodiam, & ipse cecinit, fideque iis quae effutierat abrogata, innocenti famam restituit.